

Serijski evropskih ugovora – br. 176

Evropska konvencija o predelu

Firenca, 20. H 2000.

Preambula

Države članice Saveta Evrope, potpisnice ove Konvencije,

Imajući u vidu da je cilj Saveta Evrope postizanje većeg jedinstva među članicama, između ostalog, u cilju očuvanja i ostvarivanja ideala i principa koji su njihovo zajedničko nasleđe, i da se taj cilj naročito ostvaruje sporazumima na ekonomskom i društvenom planu;

Nastojeći da postignu održivi razvoj zasnovan na uravnoteženom i skladnom odnosu društvenih potreba, privrednih delatnosti i životne sredine;

Ističući da predeo ima važnu ulogu za opšti interes u oblasti kulture, ekologije, životne sredine i društva, i da predstavlja resurs koji pogoduje privrednim delatnostima, a čijom se zaštitom, upravljanjem i planiranjem može doprineti otvaranju novih radnih mesta;

Svesne da predeo doprinosi formiranju lokalnih kultura i da predstavlja jedan od osnovnih elemenata evropskog prirodnog i kulturnog nasleđa, koji doprinosi dobrobiti čovečanstva i jačanju evropskog identiteta;

Priznajući da je predeo važan činilac kvaliteta života ljudi, ma gde oni bili: u gradskim sredinama i na selu, u degradiranim oblastima ili u područjima visokog životnog kvaliteta, u oblastima koje imaju izuzetne odlike, ili u svakidašnjem okruženju;

Napominjući da razvoj poljoprivrede, šumarstva, industrijskih i rudarskih metoda proizvodnje, razvoj prostornog planiranja, urbanizma, saobraćaja, infrastrukture, turizma i rekreacije, kao i, na opštijem nivou, promene u svetskoj privredi, vrlo često ubrzavaju transformaciju predela;

Nastojeći da odgovori na želju javnosti da uživa u predelima visokog kvaliteta i da igra aktivnu ulogu u razvoju predela;

S uverenjem da predeo ima suštinski značaj za dobrobit pojedinca i društva, i da njegova zaštita, upravljanje i planiranje svima nameću određena prava i obaveze;

S obzirom na postojeće propise na međunarodnom nivou, na polju zaštite prirodnog i kulturnog nasleđa i upravljanja njime, regionalnog i prostornog planiranja, lokalne samouprave i

prekogranične saradnje, a naročito s obzirom na Konvenciju o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bern, 19. septembra 1979. godine), Konvenciju o zaštiti arhitektonskog nasleđa Evrope (Granada, 3. oktobra 1985), Evropsku konvenciju o zaštiti arheološkog nasleđa (revidirana) (La Valeta, 16. januara 1992), Evropsku konvenciju o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti (Madrid, 21. maja 1980) i njene dodatne protokole, Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi (Strazbur, 15. oktobra 1985), Konvenciju o biološkoj raznovrsnosti (Rio de Žaneiro, 5. juna 1992), Konvenciju o zaštiti svetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 16. novembra 1972) i Konvenciju o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i dostupnosti pravosuđa o pitanjima vezanim za životnu sredinu (Arhus, 25. juna 1998);

Smatrajući da kvalitet i raznolikost evropskih predela čine zajedničko bogatstvo, i da je važno uspostaviti saradnju u cilju njegove zaštite, upravljanja i planiranja;

Želeći da dâ novi instrument posvećen isključivo zaštiti, upravljanju i planiranju svih predela u Evropi,

Saglasne su u sledećem:

Poglavlje I – Opšte odredbe

Član 1 – Definicije

U svrhu ove Konvencije:

- a. «Predeo» označava određeno područje, onako kako ga ljudi vide i dožive, čiji je karakter rezultat delovanja i interakcije prirodnih i/ili ljudskih faktora;
- b. «Predeona politika» označava izraz opštih principa, strategija i smernica, definisanih od strane nadležnih organa vlasti, koji omogućavaju preduzimanje određenih mera u cilju zaštite, upravljanja i planiranja predela;
- v. «Ciljni kvalitet predela» označava, za određeni predeo, formulaciju, datu od strane nadležnih organa vlasti, o težnji stanovništva u pogledu predeonih karakteristika iz njihovog okruženja;
- g. «Zaštita predela» označava postupke očuvanja i održavanja značajnih ili karakterističnih obeležja predela, opravdane vrednošću nasleđa, proisteklom iz njegove prirodne konfiguracije i/ili ljudske aktivnosti;
- d. «Upravljanje predelom» označava postupke, kojima se, iz perspektive održivog razvoja, obezbeđuje redovno održavanje predela, sa ciljem usmeravanja i usklađivanja promena izazvanih društvenim i ekonomskim procesima, kao i procesima u životnoj sredini;
- đ. «Planiranje predela» označava dugoročne i dalekosežne postupke sa ciljem unapređenja, ponovnog uspostavljanja ili stvaranja predela.

Član 2 – Područje primene

U skladu s odredbama sadržanim u članu 15, ova Konvencija se primenjuje na celokupnu teritoriju Strana potpisnica, i obuhvata prirodna, seoska, gradska i prigradska područja.

Konvencija obuhvata kopno, kopnene vode i morske oblasti. Odnosi se na predele koji se mogu smatrati izuzetnim, kao i na svakidašnje ili degradirane predele.

Član 3 – Ciljevi

Ciljevi ove Konvencije su promovisanje zaštite, upravljanja i planiranja predela, kao i organizovanje evropske saradnje o pitanjima predela.

Poglavlje II – Mere na državnom nivou

Član 4 – Podela nadležnosti

Sve Strane potpisnice primenjivaće ovu Konvenciju, a posebno članove 5 i 6, prema sopstvenoj podeli nadležnosti, a u skladu sa svojim ustavnim načelima i upravnim uređenjem, poštujući princip supsidijarnosti i imajući u vidu Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi. Svaka Strana potpisnica će, ne kršeći odredbe ove Konvencije, uskladiti njeno sprovođenje u skladu sa sopstvenom politikom.

Član 5 – Opšte mere

Sve Strane potpisnice se obavezuju da će:

- a. zakonom priznati predeo kao bitnu komponentu ljudskog okruženja, kao izraz raznovrsnosti zajedničkog kulturnog i prirodnog nasleđa, i temelj njihovog identiteta;
- b. uspostaviti i sprovoditi predeone politike koje imaju za cilj zaštitu, upravljanje i planiranje predela, donošenjem posebnih mera utvrđenih članom 6;
- v. uspostaviti procedure za uključivanje najšire javnosti, lokalnih i regionalnih vlasti, kao i drugih strana koje su zainteresovane za određivanje i primenjivanje predeonih politika navedenih u stavu b. ovoga člana;
- g. integrisati predeo u politike prostornog (regionalnog) i urbanističkog planiranja, i u kulturne, poljoprivredne, socijalne, ekonomske i politike životne sredine, kao i u sve ostale politike koje mogu da imaju posredan ili neposredan uticaj na predeo.

Član 6 – Posebne mere

A. Podizanje svesti

Strane potpisnice se obavezuju da će raditi na podizanju nivoa svesti građanskog društva, privatnih organizacija i nadležnih organa vlasti, o vrednostima predela, njihovoj ulozi i promenama koje se u njima dešavaju.

B. Obuka i obrazovanje

Strane potpisnice se obavezuju da će podsticati:

- a. obuku stručnjaka za poznavanje predela i intervenciju u njemu;

- b. multidisciplinarnе programe obuke u oblasti politike predela, zaštite, upravljanja i planiranja, i to za stručnjake iz privatnog i javnog sektora, i zainteresovana udruženja;
- v. školske i univerzitetske programe, iz odgovarajućih oblasti, koji se bave vrednostima vezanim za predele i pitanjima koja proističu iz njihove zaštite, upravljanja i planiranja.

V. *Identifikacija i procena*

1. Uz aktivno učešće zainteresovanih strana, kao što je utvrđeno u članu 5.v, i u pogledu unapređenja saznanja o njihovim predelima, Strane potpisnice se obavezuju da će:

- a. i identifikovati predele na svojoj teritoriji;
 - ii analizirati njihove karakteristike, kao i pokretačke snage i pritiske usled kojih se predeli menjaju;
 - iii registrovati promene.
- b. izvršiti procenu tako identifikovanih predela, vodeći računa o posebnim vrednostima koje im pridaju zainteresovane strane, odnosno stanovništvo.

2. Postupci identifikacije i procene treba da budu rukovođeni razmenom iskustava i metodologije, organizovanom između Strana potpisnica na evropskom nivou, a u skladu sa odredbama član 8.

G. *Ciljni kvalitet predela*

Sve Strane potpisnice se obavezuju da će utvrditi ciljne kvalitete predela za one predele koji su identifikovani i procenjeni, nakon javne rasprave, saglasno članom 5.v.

D. *Sprovođenje*

U cilju sprovođenja predeonih politika, Strane potpisnice se obavezuju da će uvesti propise u vezi sa zaštitom, upravljanjem i planiranjem predela.

Poglavlje III – Evropska saradnja

Član 7 – Međunarodne politike i programi

Strane potpisnice se obavezuju na saradnju imajući u vidu ulogu koju predeli imaju u međunarodnim politikama i programima, kao i da će preporučivati, tamo gde je to relevantno, da se u njih uključe problematike predela.

Član 8 – Uzajamna pomoć i razmena informacija

Strane potpisnice se obavezuju da će uspostaviti saradnju u cilju povećavanja efikasnosti mera preduzetih u skladu sa ostalim članovima ove Konvencije, a naročito da će:

- a. uzajamno pružati tehničku i naučnu pomoć u vezi s pitanjima koja se tiču predela, objedinjavanjem i razmenom iskustava i rezultata istraživačkih projekata;
- b. promovisati razmenu stručnjaka za predele, naročito u svrhu obuke i informisanja;
- v. razmenjivati informacije o svim pitanjima sadržanim u odredbama ove Konvencije.

Član 9 – Prekogranični predeli

Strane potpisnice treba da podstiču prekograničnu saradnju na lokalnom i regionalnom nivou i, prema potrebi, pripremaju i primenjuju zajedničke programe vezane za predele.

Član 10 – Praćenje primene Konvencije

1. Komitet ministara Saveta Evrope ovlašćuje nadležne Stručne odbore, ustanovljene u skladu sa članom 17. Statuta Saveta Evrope, za praćenje primene ove Konvencije.
2. Posle svakog sastanka Stručnih odbora, generalni sekretar Saveta Evrope treba da dostavi Komitetu ministara izveštaj o obavljenom poslu i sprovođenju Konvencije.
3. Stručni odbori treba da predlože Komitetu ministara kriterijume i pravila za dodeljivanje Nagrade za predeo Saveta Evrope.

Član 11 – Nagrada za predeo Saveta Evrope

1. Nagrada za predeo Saveta Evrope jeste posebno odlikovanje koje se može dodeliti lokalnim i regionalnim vlastima i njihovim grupacijama koje su uvele, kao deo predeone politike Strane potpisnice ove Konvencije, politiku ili mere zaštite, upravljanja i/ili planiranja njihovih predela, a koje su se pokazale trajno delotvorne, te zato mogu služiti kao primer drugim teritorijalnim vlastima u Evropi. Ovo posebno odlikovanje se može dodeljivati i nevladinim organizacijama koje su dale značajan doprinos zaštiti, upravljanju i planiranju predela.
2. Kandidatura za Nagradu za predeo Saveta Evrope, Strane potpisnice podnose Stručnim odborima pomenutim u članu 10. Prekogranične lokalne i regionalne vlasti i organizacije zainteresovanih lokalnih i regionalnih vlasti, mogu da se prijave pod uslovom da zajednički upravljaju predelom o kome je reč.
3. Na predlog Stručnih odbora pomenutih u članu 10. Komitet ministara treba da odredi i objavi kriterijume za dodeljivanje Nagrade za predeo Saveta Evrope, usvoji odgovarajuća pravila i dodeli Nagradu.
4. Dodeljivanje Nagrade za predeo Saveta Evrope treba da podstakne one koji je dobijaju da obezbede održivu zaštitu, upravljanje i planiranje predeonih oblasti o kojima je reč.

Poglavlje IV – Završne odredbe

Član 12 – Odnos prema drugim propisima

Odredbe ove Konvencije neće ograničiti delovanje strožijih odredbi u vezi sa zaštitom, upravljanjem i planiranjem predela, sadržanim u drugim postojećim ili budućim obavezujućim nacionalnim ili međunarodnim propisima.

Član 13 – Potpisivanje, potvrđivanje i stupanje na snagu

1. Ova Konvencija je otvorena za potpisivanje od strane država članica Saveta Evrope. Ona podleže potvrđivanju, prihvatanju, ili odobravanju. Instrumenti potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja deponuju se kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.
2. Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca od dana kada je deset država članica Saveta Evrope prihvatilo obaveze koje proizilaze iz Konvencije, u skladu s odredbama iz prethodnog stava.
3. Kada je u pitanju bilo koja država potpisnica koja naknadno izrazi spremnost da se obaveže na poštovanje Konvencije, Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca od dana deponovanja instrumenta, potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja.

Član 14 – Pristupanje

1. Nakon stupanja ove Konvencije na snagu, Komitet ministara Saveta Evrope može da pozove Evropsku zajednicu, kao i bilo koju državu koja nije članica Saveta Evrope da pristupi ovoj Konvenciji na osnovu odluke većine predviđene članom 20d Statuta Saveta Evrope i jednoglasne odluke predstavnika Strana potpisnica, koji su ovlašćeni da učestvuju u radu Komiteta ministara.
2. Kada su u pitanju države koje pristupaju, ili u slučaju pristupanja Evropske zajednice, Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca od dana deponovanja akta o pristupanju kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 15 – Teritorijalna primena

1. Svaka država ili Evropska zajednica može u vreme potpisivanja Konvencije, odnosno kod deponovanja svog instrumenta potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja da navede teritoriju, odnosno teritorije na kojima će se ova Konvencija primenjivati.
2. Svaka Strana potpisnica može naknadno, izjavom upućenom Generalnom sekretaru Saveta Evrope, da proširi primenu ove Konvencije na bilo koju drugu teritoriju navedenu u izjavi. U odnosu na takvu teritoriju Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca od dana kada Generalni sekretar primi takvu izjavu.
3. Svaka izjava data u skladu sa prethodna dva stava može se, u odnosu na bilo koju teritoriju navedenu u takvoj izjavi, povući službenim obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru. Povlačenje postaje delotvorno prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca od dana kada Generalni sekretar primi takvo obaveštenje.

Član 16 – Odricanje

1. Svaka Strana potpisnica može u svako doba da se odrekne ove Konvencije službenim obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru Saveta Evrope.
2. Odricanje stupa na snagu prvog dana u mesecu po isteku perioda od tri meseca od dana kada Generalni sekretar primi takvo obaveštenje.

Član 17 – Amandmani

1. Sve Strane potpisnice ili Stručni odbori pomenuti u članu 10. mogu da predlažu amandmane na ovu Konvenciju.
2. O svakom predlogu amandmana treba obavestiti Generalnog sekretara Saveta Evrope, koji će to saopštiti državama članicama Saveta Evrope, ostalim potpisnicama, kao i svim evropskim državama koje nisu članice Saveta Evrope, a pozvane su da pristupe Konvenciji u skladu s odredbama člana 14.
3. Stručni odbori pomenuti u članu 10. razmotriće sve predložene amandmane i podneti Komitetu ministara tekst koji je usvojen tročetvrtinskom većinom predstavnika Strana potpisnica. Po usvajanju teksta od strane Komiteta ministara na osnovu odluke većine predviđene članom 20d Statuta Saveta Evrope i jednoglasne odluke predstavnika država potpisnica koji su ovlašćeni da učestvuju u radu Komiteta ministara, tekst će biti prosleđen Stranama potpisnicama na usvajanje.
4. Svaki amandman stupiće na snagu, u odnosu na Strane potpisnice koje su je prihvatile, prvog dana u mesecu po isteku perioda od tri meseca od dana kada su tri države članice Saveta Evrope obavestile Generalnog sekretara o prihvatanju izmene. Kada je u pitanju bilo koja Strana potpisnica koja naknadno prihvati takvu izmenu ili dopunu, ista će stupiti na snagu prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca od dana kada je pomenuta Strana potpisnica obavestila Generalnog sekretara o svom prihvatanju.

Član 18 – Obaveštavanje

Generalni sekretar Saveta Evrope treba da obaveštava države članice Saveta Evrope, sve države koje su pristupile ovoj Konvenciji ili Evropsku zajednicu, o:

- a. svakom potpisu;
- b. deponovanju svakog instrumenta potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja;
- v. svakom datumu stupanja Konvencije na snagu u skladu sa članovima 13, 14. i 15;
- g. svakoj izjavi datoj u skladu s odredbama člana 15;
- d. svakom odricanju u skladu sa članom 16;
- đ. svakom predlogu amandmana, kao i o svakom amandmanu usvojenom u skladu sa članom 17. i datumu kada on stupa na snagu;
- e. bilo kom drugom aktu, obaveštenju ili saopštenju u vezi s ovom Konvencijom.

Potvrđujući ovo, dole potpisani, koji su za to ovlašćeni, potpisali su ovu Konvenciju.

U Firenci, 20. oktobra 2000. godine, na engleskom i francuskom jeziku, gde su oba teksta jednako verodostojna, u jednom primerku koji će biti deponovan u arhiv Saveta Evrope. Generalni sekretar Saveta Evrope dostaviće overene kopije svim državama članicama Saveta Evrope, svim državama, ili Evropskoj zajednici, pozvanim da pristupe ovoj Konvenciji.